

Speech staatssecretaris Teeven tbv afscheidsdiner 5 leden van de Commissie Auteursrecht. Amsterdam, 3 maart 2011

Geachte leden en oud-leden van de Commissie auteursrecht,

Een speciaal welkom voor de leden die hier vanavond afscheid nemen: Prof. Spoor, Prof. Verkade, Prof. Dommering, Prof. Grosheide en mw. Schaap. *Und herzlich Willkommen auch Frau Pakuscher vom Bundesministerium von Justiz in Deutschland.*

Dames en heren, de auteursrechtelijke advisering aan het Ministerie kent een lange voorgeschiedenis. Al tijdens de Eerste Wereldoorlog, in 1915, werd een Commissie van Advies ingesteld, die desgevraagd aan de "Hoofden van de Ministeriële Departementen" inlichtingen verstrekke rond vragen op het gebied van auteursrecht.

Die Commissie had opvallende bevoegdheden. Zo kon ze bijvoorbeeld ook adviseren over het verzoek van de maker van het oorspronkelijke werk om een bestaande uitgeefbevoegdheid geheel of gedeeltelijk op te heffen. Let wel – en daarbij richt ik mij speciaal tot de vijf vertrekkende leden: dat was dus al in 1915! Ik stuitte namelijk op een opmerkelijke uitspraak in uw laatste advies, in het najaar van 2010. Daarin schreef u dat het voorstel voor een recht van de maker om een licentie na vijf jaar op te zeggen "revolutionair" was! Maar u hoort het: een dergelijke bepaling bestond in Nederland zelfs al vóór de *Russische Revolutie*... Dit voorbeeld maakt in ieder geval

duidelijk dat ook op het gebied van het auteursrecht de geschiedenis zich - in meer of mindere mate - herhaalt.

Overigens is het met die Commissie van Advies uit 1915 slecht afgelopen. Na 1928 is er geen enkel jaarverslag meer verschenen. Daarbij zal ongetwijfeld hebben meegespeeld dat de Commissie tot dat moment *nog geen enkel advies* had uitgebracht... Toch heeft de Commissie - althans op papier - nog lang voortgeleefd. Pas bij de herziening van de Auteurswet in 1972 werd besloten om dit 'spookorgaan' te laten vervallen.

Behalve dat ze al bijna een halve eeuw een papieren bestaan leidde, was ze namelijk ook overbodig geworden. Immers, in 1953 had de Minister van Justitie de Adviescommissie voor het Auteursrecht ingesteld. Deze commissie kan worden beschouwd als de voorloper van de huidige Commissie Auteursrecht. Prof. E.D. Hirsch Ballin, de vader van de vorige Minister van Justitie, was in de eerste periode vanaf 1953 lid van deze Adviescommissie. En ook Prof. Verkade en Prof. Spoor, die vanavond afscheid nemen, zijn nog lid geweest van deze adviescommissie, die op 14 februari 1983 is opgeheven.

En sinds 20 maart 1995 kennen we de Commissie Auteursrecht in haar huidige vorm. Aanvankelijk opereerde ze als tijdelijke commissie; vanaf 2007 echter als permanent adviescollege. De commissie vergaderde eerst op de bovenste verdieping van de Stibbetoren - op een hoogte van ruim 60 meter - waar de heer

Verkade werkzaam was. Daarna kwam men bijeen in het advocatenkantoor Klos Morel Vos & Schaap; eerst aan het Albert Hahnplantsoen en sinds enige tijd in een fraaie 19de eeuwse villa aan de Weteringschans, hartje Amsterdam. Prachtige locaties, die de Commissie wisten te inspireren tot tal van waardevolle adviezen. Bijvoorbeeld over auteursrecht en nieuwe media, het toezicht op de collectieve beheersorganisaties en het auteurscontractenrecht.

Één advies verdient - in mijn ogen - hier vanavond een bijzondere vermelding. Dat is het advies over de implementatie van de richtlijn auteursrecht in de informatiemaatschappij. De Commissie heeft er destijds voor gekozen om dit advies aan te leveren in de vorm van een *wetsvoorstel*. Die werkwijze, zo kan ik u verzekeren, heeft de toenmalige ambtenaren op het ministerie veel werk uit handen genomen! Maar ik heb ook begrepen dat de gang van zaken de commissieleden toch een tikkeltje tegenviel. De Tweede Kamer drong namelijk aan op een aantal aanpassingen in het wetsontwerp - en die zijn er uiteindelijk ook gekomen. Maar ik denk dat de Commissie er trots op mag zijn dat het wetsvoorstel inhoudelijk nagenoeg intact is gebleven!

Dames en heren, voor de leden van wie wij vandaag afscheid nemen hebben wij een bijzonder cadeau laten maken: een bundel, met *alle* adviezen die de commissie sinds 1995 heeft uitgebracht. Het is een erg mooi boekje geworden, al vraag ik

me nog wèl één ding af: wie heeft eigenlijk het *auteursrecht* op die adviezen en op de bundel...? Afijn, misschien kunnen we de commissie in nieuwe samenstelling vragen om hierover advies uit te brengen.

Kijkend naar de gebundelde adviezen, valt mij op dat de Commissie er de laatste jaren in is geslaagd om *unaniem* te adviseren. Vroeger was dat nog wel eens anders. Er stond dan bijvoorbeeld: "*Op één lid na is de Commissie van oordeel....*". Een fascinerende ontwikkeling. Ik vermoed dat hier een bijzondere reden achter steekt, die u vast beter kent dan ik...

Uit mijn ervaring als Tweede Kamerlid en lid van de parlementaire werkgroep auteursrecht, realiseer ik mij heel goed dat "unanieme advisering" een bijzondere prestatie is. Des te meer in een omgeving waar de belangen sterk uiteen kunnen lopen en waar de partijen in het veld er vaak zelf niet in slagen een eensluidend standpunt in te nemen. Ik hoop dat de Commissie in de nieuwe samenstelling deze goede traditie voortzet. Ik constateer dan ook met tevredenheid dat dit in uw eerste advies - van vorige week, over de regeling voor filmwerken in het auteurscontractenrecht - ook is gelukt.

Het is goed dat er een deskundige commissie is met onafhankelijke leden, die boven de partijen staan. Zoals te doen gebruikelijk in de auteursrechtwereld, is ook die onafhankelijk zo nu en dan ter discussie gesteld. Dat is tot het

einde toe zo geweest. Eind vorig jaar kreeg het ministerie nog een brief. In dat schrijven greep iemand het advies over het voorontwerp auteurscontractenrecht aan om de onafhankelijkheid van de in de commissie vertegenwoordigde advocaten in twijfel te trekken. Wij hebben die brief uiteraard beantwoord. Ik lees u een stukje uit dit antwoord voor:

"Bij de samenstelling van adviescommissies, zoals de commissie auteursrecht, staat voorop dat er sprake moet zijn van een evenwichtige afspiegeling van de juridische beroepspraktijk en dat een brede deskundigheid moet zijn gewaarborgd. Alle commissieleden hebben zich onderscheiden door hun deskundigheid op het terrein van het auteursrecht, terwijl enkele van de leden-advocaten bovendien een positie als wetenschapsbeoefenaar innemen. De onafhankelijkheid van de commissie is hiermee afdoende gewaarborgd. In specifieke gevallen waarin een belang van een van de leden duidelijk in de weg zou (kunnen) staan aan onafhankelijke advisering, zal men zich onthouden van deelname aan de beraadslagingen."

Vervolgens hebben we de brief afgesloten met de mededeling dat Prof. Verkade geen advocaat is, maar *advocaat-generaal* bij de Hoge Raad.

Dames en heren, ik realiseer me dat we vandaag afscheid nemen van vijf prominente leden van de Commissie. Gewaardeerde juristen, die het denken over het auteursrecht

gedurende een lange periode hebben bepaald. Ik behoef alleen maar te wijzen op de toonaangevende boeken: Hoofdstukken Communicatie- en mediarecht van Grosheide, European Media Law van Dommering en het handboek auteursrecht, naburige rechten en databankenrecht van Spoor en Verkade. Daarnaast heeft de Commissie kunnen profiteren van de grote praktijkkennis van mw. Schaap, in het bijzonder op het terrein van het mediarecht. Daarvoor zijn wij hen veel dank verschuldigd! Gelukkig zijn wij er in geslaagd voor hen ook uitstekende opvolgers te vinden. En ik ben blij dat ook zij hier vandaag aanwezig zijn.

Ik sluit af. Graag wil ik mijn bijzondere dank uitspreken voor de heer Spoor, de heer Verkade, de heer Grosheide, de heer Dommering en mw. Schaap - en hun bijdragen aan de adviezen van de commissie. Aan de heer Spoor en de heer Verkade zijn we nog extra dank verschuldigd, omdat zij als voorzitter de commissie hebben geleid.

Ik noemde hem al: de fraaie bundel met hoogwaardige adviezen. Die wil ik u graag bij dezen overhandigen. En om u niet alleen te verblijden met een sigaar uit eigen adviesdoos, voeg ik daar nog een tweede geschenk aan toe. Iets waarvoor u nu, doordat u afscheid neemt van de commissie, hopelijk meer tijd zult gaan vinden.